Nr. 4231.

CURRENDA XVIII.

A. D. 1879.

N. 3765.

Missae cantatae in colore nigro in duplicibus festis permittuntur triduo in hebdomade.

Sub 21. Maji 1879. N. 2875. substravimus Sanctissimo Patri Leoni Papae XIII. libellum supplicem, ut ad sustentandum zelum Christi fidelium liceat Anniversaria privata celebrare in dupplicibus, seu ut Anniversaria privata aequiparentur Anniversariis fundatis, item ut sub devotionibus praesente cadavere celebratis festis duplicibus liceat decantare plures missas inter singulos Nocturnos in colore nigro. Sanctissimus Dominus Noster dignatus est preces Nostras benigne exaudire, et mediante sacra Rituum Congregatione sequens edidit responsum, quod per extensum hic communicatur:

Quo facilius fiat satis oneribus tum fixis tum adventitiis Missarum de requie cum cantu celebrandarum in Ecclesiis Dioeceseos Tarnovien., Sacra Rituum Congregatio ad enixas preces Rmsi Dni Josephi Alojsii Pukalski Episcopi Tarnoviensis, utendo facultatibus sibi specialiter a Sanctissimo Domino Nostro Leone Papa XIII. tributis, benigne indulsit, ut idem Rmus Episcopus in Ecclesiis tantum Parochialibus praedictae Dioeceseos, quae tamen alio simili privilegio non gaudeant, permittere valeat triduo in qualibet hebdomada plures Missas de Requie decantari, occurrente licet ritu duplici; exceptis vero ab hac concessione Duplicibus primae et secundae classis, Festis de praecepto servandis, necnon Feriis, Vigiliis, Octavisque privilegiatis. Valituro praesenti Indulto ad proximum quinquennium. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 28. Junii 1879.

Dominicus Cardinalis Bartholini S. R. C. Praefectus

Conformiter huic decisioni concedimus facultatem omnibus Sacerdotibus ad Ecclesias parochiales applicatis absolvere triduo in hebdomade missas de Requiem, sive quotidianas, sive de anniversario in colore nigro, in festis etiam duplicibus minoribus et majoribus, attamen cantatas. Excipiuntur tantum Feriae privilegiatae Vigiliae et 5 octavae privilegiatae, quae in Directorio Officii divini exponuntur, nec non Festa de praecepto seu ad populum. Facultas haec durat tantummodo ad 28. Junii 1884.

E Consistorio Episcopali, Tarnoviae die 23. Julii 1879.

N. 3887.

Contestatio receptae Summae 4000 f. v. a. 130 marcarum auri, 6 aureorum (dukaty) 50 fl. argent., 2 lir. arg. per Illmum ac Reverendissimum Nuntium Apostolicum Viennae in favorem summi Pontificis tempore Jubilaei in Dioecesi Tarnoviensi collectae.

Sub 9. Julii 1879. N. 3666 misimus Romam ad Sanctissimum Patrem cum adaequata concomitatione collectam institutam in Dioecesi Nostra tempore Jubilaei in favorem aerarii sum-

mi Pontificis. Collectam hanc misimus mediante Nuntiatura Apostolica Viennae. Sub 18. Julii 1879. N. 13514. accepimus epistolam Illustrissimi ac Reverendissimi Nuntii Apostolici, cujus tenor est sequens:

Illustrissime ac Reverendissime Domine!

Honorem habeo certiorem reddendi Dominationem Vestram Illmam ac Rmam, una cum humanissimis Suis litteris die 9. labentis mensis sub Nr. 3666 datis rite me accepisse 4000 florenos in banconotis 120 marcas in auro, 6 aureos austr. (dukaty) 50 florenos in argento: 2 liras argenteas e Pontificatu Pii IX. quae pecunia tempore Jubilaei in Sua dioecesi pro Sanctissimo Patre collecta fuit.

Pergratum mihi fuit officium curandi, ut haec pia oblata, qua novum argumentum filialis pietatis, constantis adhaesionis et profundissimae venerationis, qua Dominatio Vestra Illma ac Rma et fideles, pastorali Suae curae concrediti, Summum Pontificem prosequuntur, una cum litteris ab Ipsa ad Sanctissimum Dominum Nostrum insrciptis sine mora Romam ulterius transmitterentur, neque praetermisi, quin pro Dominatione Vestra Illmma ac Rmma et pro omnibus piis oblatoribus benedictionem Apostolicam implorem.

Interim cum sensibus profundissimae Venerationis permaneo.

Viennae die 18 Juli J879.

Dominationis Vestrae Illmmae ac Rmmae.

Humillimus addictisimus Servus

Ludovicus

Archiepiscopus Thessalonicensis, Nuntius Apostolicus.

E Consistorio Episcopali, Tarnoviae die 25. Julii 1879.

N. 3876.

Commissio pro erigendo seminario puerorum in Seminario archiepiscopali Zagrabiæ rogat oblationem alicujus objecti ad sortiendum vel emptionem sortis, quarum una constat 50 cr. v. a.

Sub 30. Junii 1879. accepimus libellum supplicem à Comissione praefata, qui finem et motiva erigendi Seminarii puerorum Zagrabiae clare manifestat. Tenor ejus est sequens:

Excellentissime Domine!

Gens nostra spiritu catholico animata sanctaeque Matri Ecclesiae inter quaevis rerum discrimina filiali semper teneritudine adhaerens, hoc tempore nostro, quo jam tenera juvenum aetate omnis religio atque morum aestimatio supprimitur, ad eam devenit conditionem, ut quotannis majorem praesertim cleri junioris defectum experiatur. Ecclesiae Catholicae Antistites vix melius huic malo munimen opponi posse merito censuerunt, quam si in seminariis puerorum juvenibus occasio praebeatur, quo firmis omnium virtutum positis fundamentis facilius in futurae generationis fidem et mores influxum exercere valeant. Plures eorum, qui omni propemodum tantæ rei perficiendae necessario nervo carebant, animum tamen non desponderunt, verum sola paene divinae opis fiducia freti sacerdotum suorum et fidelium catholicorum symbolis piisque legatis seminaria puerorum partim jam successu prospero erexerunt, partim secundis initiis coeperunt erigere. Quorum Antistitum exempla Eminentissimus ac Reverendissimus Dominus Cardinalis et Archiepiscopus Zagrabiensis Josephus Michalović secutus, idem opus in Domino moliri agressus est inque hunc finem non tantum ipse notabile subsidium annue pendendum e suis proventibus obtulit, sed et clerum populumque fidelem ad conferendas pias symbolas provocavit, una vero delegavit commissionem, quae in construendo necessario fundo Ordinariatui sociam praestaret operam. Quum commissio opus demandatum hilari cum animo jam susceperit, curavit ad fundum

in hunc finem juvandum protegente et consentiente Eodem Eminentissimo Ordinario sic dictam loteriam objectorum mense Novembri a. c. sortiendorum, (objecta sortienda 2000 numerantur, sortes vero 96 000, quarum singulae 50 kr. venduntur:) quodque conamen etiam Sanctissimus Dominus noster Leo XIII. approbavit eique benedictionem apostolicam elargiri et donum pretiosum sortiendum donare dignatus est.

Commissio praefata firma cum persuasione de promptitudine catholicorum Antistitum, qui libentissime semper aures praebent ad ea, quibus res Ecclesiae catholicae promoventur, etiam ad Excellentissimam Dominationem Vestram supplicibus votis recurrere praesumit, ut emendo unam alteramve sortem aut objectum vel minimum sortiendum offerendo in succursum tam salutiferi finis aliquid conferre gratissime dignetur.

Queis altis gratiis gratiosisque favoribuus commendati accludimus sortes Nro 100 humillimo cum petito, ut concernentes pro iisdem sumnas 50 flor. Excellentissima Dominatio Vestra ad commissionem infrascriptam de benignitate sua mittere dignetur.

Zagrabiae, die 30. Junii 1879.

Georg, comes Jellacić de Buzin,
C. r. camerarius F. M. L. et possesor milit. regiminis.

Dr. Matunci,
Canonicus Metrop. Eccl. Zagrab. Rector Seminarii cleri junioris, Comissionis Praeses.

Ladislaus comes Pijacević de Virovitica,
C. r. camerarius et assessor tabulae Banalis.

Dr. Jos. Stadler,
R. Universitatis Francisci Josephi I. professor p. r.

Julius comes Jankovic de Darowar,
Praeses societatis croaticae slavonicae pro agricultura.

Dr. Aleks. Smith,
Professor lycealis.

Cum finis erigendi hujus Seminarii sit egregius, indigentiisque spiritualibus Dioecesis Zagrabiensis maxime respondeat, mittimus ad quemlibet Decanatum sortes 4. erga 2 fl. v. a. Quodsi quispiam e Venerabili Clero objectum aliquod ad sortiendum aptum offerre dignaretur, comiter suscipiemus et ad locum destinationis mittemus.

E Consistorio Episcopali, Tarnoviae die 26. Julii 1879.

L. 3740.

Katechizm Ks. J. Decharbe T. J. przetłumaczony przez Ks. Henryka Biegę na podręcznik przeznaczony.

Na wniosek Najprzewielebniejszego Ordynaryatu Metrop. przedstawiony za pośrednictwem Ordynariatu przemyskiego obrz. łać. jako też w porozumieniu tutejszego i krakowskiego Ordynariatu uchwaliła c. k. Rada szkolna krajowa zamiast używanego dotąd w szkołach ludowych „katechizmu wielkiego“ zaprowadzić z początkiem roku szkolnego 1879/80 jako podręcznik do nauki religii w klasach trzeciej i czwartéj szkół ludowych pospolitych i wydziałowych katechizm ks J. Deharbe T. J. przetłumaczany na język polski przez ks. Henryka Biegę, katechetę seminaryum Nauczycielskiego w Przemyślu.

Zawiadamiając o tém postanowieniu c. k. Rady szkol. krajowéj Wielebne duchowieństwo, polecamy wszczególności wszystkim katechetom szkół ludowych, by z początkiem następującego

roku szkolnego zaczęli używać nowo przepisanego podręcznika do nauki religii w powyżéj wymienionych klasach.

Gdy jednak taż sama Wysoka c. k. Rada szkolna krajowa okóluikiem z dnia 1. Sierpnia 1879 l. 7782. zawiadomiła Nas, że przed rozpoczęciem roku szkolnego 1879/80. nie może wyjść nowy nakład tegóż katechizmu: wypada używać w szkołach i w przyszłym roku przynajmniej przez pierwsze półrocze katechizmu wielkiego w pytaniach i odpowiedziach, dopóki nie wyjdzie z druku katechizm Decharba w c. k. nakładzie książek szkolnych.

Z Biskupiego Ordynaryatu, w Tarnowie dnia 24. lipca 1879.

N. 1237.

Celibat w katolickim kościele

Ciąg dalszy do kurendy XVII.

Celibat katolickich księży nie pochodzi od Papieża Grzegorza VII.

Dotychczasowe wywody dostatecznie wykazały, że Celibat katolickiego kapłaństwa jest starożytną Instytucyą kościoła katolickiego, któréj nie można do żadnego podrzędnego źródła ale trzeba odnieść do nakazu samych Apostołów. Z tego samego już się jasno pokazuje nierozum i brak znajomości dziejów, mianowicie w zarzucie nieprzyjaciół Celibatu utrzymujących, że Celibat zaprowadził dopiero Grzegorz VII. na mocy swéj przewagi, i w celu powiększenia hierarchicznej potęgi Rzymu. Nie ustanowienie, ale przywrócenie i utrzymanie starożytnej karności celibatowej zawdzięczamy Grzegorzowi. Pomimo to ciągle odgrzewają to niedorzeczne obwinianie, nawet w naszym wieku, który się lubi przechwalać ze swej historycznej krytyki i gruntowności badań dziejowych. Nie zaszkodzi więc wziąść pod rozwagę siedmiowiekowy okres od 400go do 1075. obejmujący przestrzeń czasu między 4ma pierwszymi wiekami a Grzegorzem VII. losy Celibatu w tymże okresie. Dla szczupłości miejsca musi ona naturalnie krótko wypaść. Tylko najważniejsze daty historyczne mogą z téj wielkiej obfitości materyału być przytoczone.

Już często wspominany Hieronym św. był w swej obronie panieństwa naprzeciw Jowinianowi kacerzowi i wrogowi Celibatu zmuszonym częściej o tym przedmiocie mówić. Jowinian powoływał się na pismo święte. Apostołowie byli żonaci. Świekra Piotrowa i córki Filipa muszą służyć za dowód. Co się tych ostatnich dotyczy, to się pod niemi tylko rozumieć mogą córki diakona Filipa, a nie Apostoła, gdyż nawet Grecy sami w swych martyrologiach dziewictwo Apostoła ze czcią podnoszą. Co do innych Apostołów, wiemy tylko o Piotrze, że go Chrystus jako żonatego powołał (przyczem trudno rostrzygnąć, ale tak dobrze można twierdzić jako i zaprzeczyć, że wtedy już był wdowcem). Lecz przypuściwszy, że wszyscy Apostołowie byli żonaci, czyż ztąd wynika, że po przyjęciu urzędu apostolskiego dalej w małżeństwie żyli? Bynajmniej. Owszem przekonywająco dowodzi przeciwnego zdania Hieronym święty najprzód o Piotrze, pośrednio zaś i włącznie o wszystkich Apostołach, gdyby na ich małżeństwo zgodnie przystać chciano. Bo Piotr w imieniu wszystkich Apostołów mówi do Zbawiciela: „Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te.“ Czyliby zaś mógł powiedzieć: „Wszystkośmy opuścili“, gdyby sobie pożycie z żonami zatrzymali. Że tego nie uczynili, ale ze wszystkiem ra-

zem i swych żon się wyrzekli, widzimy to jawnie z odpowiedzi Jezusa potwierdzającéj i nadgradzającéj ich powściągliwość. „Vos qui reliquistis omnia et secuti estis me etc. I wszelki, któryby opuścił dom albo bracią, albo siostry albo ojca, albo matkę, albo żonę albo rolę, dla imienia mego, tyle stokroć weźmie, i żywot wieczny odzierzy.“ (Contra Jovin. lib. I, 26.) Jowinian powołał się jakto czynią odstępcy jeszcze podziś dzień na I kor. 9, 5. gdzie Paweł św. chlubi się: Iżali nie mamy wolności wodzić się z siostry niewiastą, jako i drudzy Apostołowie, i bracia Pańscy i Cephas? Ale już Hieronym św. zbija go z łatwością jako i poźniejsi Egzegeci, że się tu rozumieć mają święte t. j. Bogu i służbie Bożej poświęcające się niewiasty, które według obyczaju żydowskiego ze swego mienia nauczycielowi potrzeb do życia dostarczały. (Lib I, 14.) Na bezżenność wskazuje tu wyraźnie dodatnia, „siostra.“ A Paweł św. w kontekscie bynajmniej nie mówi o powściągliwości odnośnie do czystości, lecz o swém nadzwyczajném umartwieniu odnośnie do dóbr doczesnych, które swemi własnemi rękami nabywał, darów nie przyjmował, ani usług ani dostarczania potrzeb życia nie żądał, Jowinian powoływał się na fakt, że za czasów Apostolskich i jeszcze przez kilka wieków potem żonatych do Święceń przypuszczano. Ze zwykłą sobie zwięzłością i zwycięzką dowodnością odpowiada na to Hieronym święty: Eliguntur mariti in Sacerdotium non nego! quia non sunt tanti virgines quanti necessarii sunt, sacerdotes. (Ibid.) Ta pobłaźliwość była wynikiem konieczności, bo w owych czasach nie można było między nieżonatymi tylu wynaleźć mężów, którzyby przepisany wiek, (Paweł św. bierze młodość Timoteusza w obronę) potrzebną stałość charakteru, przymioty ducha i przysposobienie do służby kościelnéj potrzebne posiadali.

Hieronym św. zaś, jak już wspominano, jest dla tego jednym z najważniejszych historycznych świadków, bo swoją umiejątnością, swemi podróżami i długoletnim pobytem tak na Wschodzie jak i na Zachodzie, do obu połowic kościoła należąc, w obu naturalizowany, o kościelném życiu obu dokładną posiadał wiadomość.

Sobór Neocezarejski (314.) już w poprzednim traktacie był przytoczony. Ale jeszcze daleko ważniejszem jest to, że I. Sobor Nicejski (325), ten sam, do którego Sokrates antycelibatową powiastkę o Pafnucym przyczepia wprost przeciwnie w trzecim z ocalonych nam u niego kanonów przynajmniej w recenzyi w rzymskim kościele przechowanéj według tłomaczenia Dionizego Małego w najsurowszy sposób Celibat nakazuje. Interdixit per omnia magna Synodus non Episcopo, non presbytero, non diacono nec alicui omnino, qui in clero est, licere subintroductam habere mulierem nisi forte aut matrem, aut sororem, aut amitam, vel eas tantum personas, quae omnem suspicionem effugiunt. (Harduin Coll. Conc. tom. I.)

Uchwał Soboru Trullańskiego z r. 690. w którym w miejsce prawego powszechnego Soboru Konstantynopolitańskiego przeniewierstwem Greków fałszywe uchwały przemycić chciano, kościół nigdy nie przyjął, ani papieże nie potwierdzili.

Sobor Aranzykański (Orange) pod przewodnictwem. św. Hilarego z Arles (441.) zakazuje żonatych święcić na diakonów (c. 22), chyba że wprzódy ślub powściągliwości uczynią, A w 23. Can. wyznacza karę złożenia z urzędu na tego, któryby po święceniach ze swoją żoną żył niepowściągliwie.

Już wspomniano, że papież Leon Wielki (446) nakaz powściągliwości i na Subdiakonów jako obowiązujący ostatecznie rozciągnął, tudzież, że z tego obowiązku na 4tym stopniu święceń ciążącego, wziął pochop do wskazania na tém ściślejszy obowiązek trzech wyższych święceń. (Epist ad Anastas. Thessal.) Sobor Arelateński (452) pod przewodnictwem Rawenniusza, następcy ś. Hilarego orzeka w 2 can. Żaden żonaty nie śmie zostać kapłanem, jeżeliby wprzódy nie ślubował czystości. Can. 3. Jeżeliby ksiądz od Diakonatu począwszy miał przy sobie jaką niewiastę z wyjątkiem babki, matki, siostry, siostrzenicy i kobiety, która ślubowała czystość, powinien być exkomunikowany. Podobnie w can. 4. — Tak samo orzeka Sobor z Angers (453) z Tours i z Vannes w Brytanii (475,) którego 11 kanon zakazuje kapłanom, diakonom i subdiakonom jako też wszystkim, którym nie wolno się żenić, uczestniczyć na godach weselnych drugich, lub bawić w miejscach gdzie nieprzyzwoite piosnki śpiewają i gdzie tańczą.

Z tych partykularnych Soborów wykazuje się wyraźnie i niezaprzeczenie, że w 5 i 6 wieku ustawa celibatowa już w téj formie i ścisłości obowiązywała jak po Grzegorzu VII i obecnie.

Że wtedy jak i później po wszystkie czasy przeciw téj ustawie wykraczano, jest rzeczą niezaprzeczoną, i raz było w téj mierze lepiéj, raz gorzéj. Przyczyny były okrom skażenia ludzkiego ciała, rozmaite: częstokroć tkwiły one w rozwolnionéj karności kościelnéj i zaniedbaniu apostolskiego przepisu w liście II do Timoteusza 5, 22 „Ręku ni nakogo nie wkładaj rychło.“ Na upadek obyczajności duchowieństwa narzeka ś. Bonifacy w swym liście do papieża Zacharyasza (r. 741): Są diakonowie, którzy od młodości w wszeteczeństwie, nieczystości i cudzołoztwie żyli, przy takiém życiu diakonat przyjęli, gdzie sobie cztery, pięć i więcej nałożnic trzymają, a mimo to się nie boją czytać Ewangelią, i zwać się diakonami. A jeżeli się potem w takim nierządzie presbyteratu dochrapali (o jacyż to biskupi być musieli, którzy takim święceń udzielili) to trwają w takiém samém grzeszném życiu Niektórzy, co gorsza, przechodzą w takim nierządzie wszystkie stopnie i bywają nawet biskupami mianowani i konsekrowani.

Na Soborze przez Bonifacego na życzenie księcia Karlmanna i na rozkaz papieża Zacharyasza odbytym (tak zwane concilium germanicum) roku 742 orzeka pierwszy zaraz kanon degradacyą żyjących w nierządzie duchownych, Szósty kanon wyznacza cielesne kary na takich (więzienie, post i plagę.

Takiemi obostrzeniami starodawnéj karności kościelnéj zajmują się kolejno odbyte następnie Sobory prowincyonalne w Verberin (752) Metzu (753) i Verneuil (735). Papieże Szczepan III (752 — 757) i Hadryan I. (772 — 795) pracowali, jak to ich listy i dekretały poświadczają, z całą usilnością nad przywróceniem dawnej karności. Świecka Władza podawała duchownéj w tém usiłowaniu wiernie pomocną rękę, gdy Karol Wielki w jednym ze swych Kapitularzy z r. 789 przytoczony powyżéj kanon I^go Nicejskiego Soboru odnowił, na mocy którego żaden duchowny nie mógł mieć przy sobie niewiasty, którąby podejrzenie budzić mogła, wyjąwszy matkę, siostrę i tym podobne.

W latach 936 i 938 wydał papież Leon VII rozporządzenie do Biskupów, opatów i

Magnatów Niemiec i Francyi dotyczące Celibatu, spowodowane przez Arcybiskupa z Lorch. Ten bowiem osobiście papieżowi w Rzymie doniósł, że księża w Niemczech żyją żonaci i zapytał się, czy ich synowie mogą być do służby kościelnéj przyjęci? Papież poczytuje, małżeństwo księży za zbrodnię, wskazując na pismo św. i Sobor Nicejski i Neocezarejski. Orzeka na występnych degradacyą.

Sobor Augsburski (952) pod przewodnictwem pepiezkiego Legata Marinusa, w obecności 34 niemieckich Biskupow, występuje nader surowo w kanonie 4 naprzeciw niewiastom zwanym subintroductae, odnawia w 11 Can. dawną ustawę celibatową dla wszystkich wyższych święceń obowiązkową z odwołaniem się na wiele dawniejszych Soborów. To samo się działo 994 na Soborze w Ansa w diecezyi Lugduńskiej.

Jak i jakiem czołem można wobec tych wszystkie wieki obejmujących licznych uchwał soborowych i papiezkich Dekretałów, które od sług kościoła najściślejszej powściągliwości żądają i przekroczenie téjże jako zbrodnię karzą, a przytem się zawsze na dawną i najdawniejszą karność kościelną odwołują — jakże (można jak mówię) jeszcze zawsze chcieć dawne kłamstwo utrzymać, że Grzegorz VII jest wynalazcą Celibatu.

Dwojakie złe było, które Grzegórz VII w kościele Jezusowym sternictwu jego powierzonym zwalczać głównie sobie postanowił: nierząd i simonią. Płużenie jednego łatwo się pojmie, jeźli się drugie weźmie na uwagę. Bo jedno z drugiem złączone, jedno drugie nawzajem tłómaczy, jedno z drugiego wynika. Wiadomo jest dostatecznie z historyi kościelnéj wogóle a wszczególności z historyi onego czasu, jakie złe skutki przedewszyskiem na sługi kościoła, na duchowieństwo spływały z nieuprawnionych roszczeń Władzy świeckiej do steru spraw duchownych. Ile razy sobie państwo lub książęta rządy kościoła przywłaszczyli i do obsadzania posad i prebend jako rzeczy do zakresu swéj Władzy należącéj prawo sobie rościli, tyle razy wychowano kler bez charakteru i sumienia, służalczy i światowy, i powstało pokolenie najemników, albo jeszcze gorzéj wilków, zbójców i drapieżców, którzy trzodę Chrystusa Pana rozszarpywali, zamiast ją paść. Duchowne prebendy bisbupstwa, posady dusz pasterzy i opactwa bywały od rozrzutnych lub niesumiennych książąt i wielkich panów jak Henryk IV, gdy się w kłopotach pieniężnych znajdywali bez skrupułu jako potężne źródła dochodu wyzyskiwane, gdy je najwięcej dającym z kandydatów nadawali. Do tej ochydnej frymarki symoniackiej trzeba było również bezsumiennych duchownych jako odbiorców. A ta potrzebna niesumienność i kwalifikacya do tego świętokupstwa obrzydłego płużyła znowu bujniej w szeregach tych, którzy już inne plamy i ciężary na swém sumieniu dźwigali, i przez ohydne pęta lubieżności stali się już świata i jego książąt hołdownikami. Ztąd jasno się wyświeca, iż owi duchownych posad przekupnie mieli w tém swój interes, aby karność kościelną, osobliwie Celibat zniweczyć a małżeństwo księże, względnie konkubinat forytować, przez co tak ich chciwości zysku, jako téż żądzy panowania nad kościołem odpowiedniejsze stworzono narzędzia. Potrzeba więc było nie mniejszej, jedno stalowój i diamentowéj siły powołanego przez Opatrzność Boską Grzegorza, aby wśród tego zdziczenia ład a w tej Augiaszowej stajni choć jaką taką przywrócił czystość.

W roku więc 1074 zwołał Grzegorz sobór do Rzymu, na którym oprócz wielkiéj liczby włoskich Biskupów, byli niektórzy z innych narodów. Według Lamberta Aszafenburskiego (ad annum 1074) uchwalono: że według dawnych kanonów kapłanom nie wolno mieć żon. Ci zaś, którzyby je mieli, powinni je oddalić, lub być ze swych urzędów złożeni. Tudzież nie powinien nikt a nikt do stanu duchownego być przypuszczonym, ktoby nie przyrzekł wieczystej czystości i niezmazanego życia," Uchwały tego Soboru rozesłał Grzegorz do Biskupów wszech narodów, i nakazał im wytępienie zagęszczonego konkubinatu

księżego. Przechowane mamy pismo do Konstancyjskiego Biskupa Ottona, w którym uwiadamia go, jak Sobor uchwalił, żeby żaden ożeniony ksiądz, który w nierządzie żyje, nie odprawiał mszy św.; żaden tego rodzaju diakon u ołtarza nie usługiwał. Gdyby zaś duchowni gardzili temi uchwałami, postanowiono nakazać ludowi, aby w żadném ich nabożeństwie nie brał udziału, iżby przynajmniej z bojażni przed pogardą ludu do swego wrócili obowiązku. To złe nie do uwierzenia głęboko się zakorzeniło, szczególniej w Niemczech, tem lęgowisku simonistycznych Cesarzy, a osobliwie jak Henryk IV; Biskupi i Arcybiskupi z Moguncyi, Siegfried z Passawii Altman i Henryk z Chur musieli niepewni swego życia przed zbuntowanymi z kleru nałożnikami się schronić, gdy na Soborach w Erfurcie (1074. i 1075. uchwały Soboru i Papieża przeprowadzić szczérze się pokusili. Słaby Sigfrid nie umiał sobie inaczej poradzić, jak tylko tym sposobem, że całą sprawę w ręce opatrzonego najsurowszemi nakazami papieskiego Legata, Henryka z Chur oddał, który degradacyą i ekskomuniką najgorszych, wreszcie zgorszeniu tamę położył.

Na nowym Soborze w Rzymie 1075. rozprawiano oprócz przeciw simonii także i o Celibacie i bardzo wielka liczba Biskupów odnowiła przeszłoroczne uchwały. Wydane w skutek tego papiezkie pisma do Biskupów Richarda z Akwilei, Annona z Bolonii, i Wenzelina z Magdeburga, Burgharda z Halberstadu, Ditwina z Leodium posiadamy jeszcze dotychczas. Jak już powyżej wspomniano, wyszło to złe w Niemczech i górnych Włoszech osobliwie od Biskupów, którzy częścią świętokupstwem wkradłszy się do owczarni Chrystusowéj niczem innem nie byli, jak służalcami simonistycznych cesarskich i książęcych despotów, a zatem do wystąpienia przeciwko uczestnikom swego grzechu ochoty nie mieli, a częścią sami w nierządzie się tarzali. Ale Grzegorz niezmordowany. W roku 1078. odbył poraz drugi Sobor rzymski, na którym rozporządzenia przeciw symonii i nałożnictwu ponowiono. Potem wystosował do wszystkich kleryków i laików w Niemczech w tym najbardziéj podnurtowanym kraju ów pamiętny krótki dekretał (Hartzheim Conc. Germ. tom. III. pag. 148.) w którym wszystkim laikom nakazuje: Praecipimus, vos nullo modo obedire, vel illorum praeceptis consentire, sicut et ipsi Apostolicæ sedis præceptis non obediunt: aby żadnemu z owych Biskupów, którzy konkubinat kleryków pochwalają, albo przez szpary nań się patrzą, posłusznemi byli. I aby cokowiek owi występni Biskupi powiedzą, lub zamilczą, żadnego nabożeństwa od simonistycznych lub nierządnych księży odprawianego nie słuchali.

We Francyi jako téż i w Hiszpanii powiodło się przeprowadzenie starodawnéj karności kościelnéj na Synodach w Ansa, Dijon, Autun, Poitiers i Burgos w latach 1075. — 78. nierównie łatwiéj. aniżeli w Niemczech. Niektórzy rozgniewani hiszpańscy klerycy kusili się satyrani na Grzegorzu i jego Legacie pomścić.

Wielka walka zaś wbrew wszystkiemu powiodła się, a dobry pierwiastek i stara święta reguła odniosła zwycięztwo nad złém. A Grzegoż którego bohatyrska postać jakby jakiego olbrzyma góruje ponad swoim i następnymi wiekami, utorował z poświęceniem swego życia wszystkim swym następcom drogę, która już nigdy więcéj w podobnym stopniu jak przed nim kamieniami bezkarności zawaloną być nie może. Jemu się należy wdzięczność od każdego przyjaciela Boga a nawet każdego przyzwoitego człowieka. F i n i s.

E Consistorio Episcopali,

Tarnovae, die 5. Augusti 1879.

JOSEPHUS ALOJSIUS,

Episcopus Tarnoviensis.

Tarnoviae 1879. Typis A. Rusinowski, Typographi ad honores Episcopalis, Impensis Consistorii.